

Finansieringsprincipper i kystsager

Det er vigtigt at skelne mellem to forskellige kystsikrings-sagstyper: Oversvømmelsessager og erosionssager.

Oversvømmelse

Oversvømmelsessager er typisk et spørgsmål om at hindre vand i at trænge ind på et område. Det kan være et meget stort område med mange ramte.

Det kan klares ved et fast anlæg i form af et dige, en sluse eller lignende. Typisk har projektet ikke til formål at forbedre naturen eller de rekreative værdier om end man gør lidt i Halskov.

Interessenterne er dem, der er i fare for at blive oversvømmet. Deres betaling kan eventuelt gradueres efter risikoen ud fra koterne. Der er normalt ingen, som har anden nytteværdi end, at deres grund ikke oversvømmes.

Erosion

Erosionssager er et spørgsmål om at hindre kysten i at blive skyllet bort. Typisk er koten på landet bag kystlinjen så højt, at der ikke er risiko for oversvømmelse – men alene et angreb på selve kystlinjen. Risikoen for at blive omfattet af denne fare falder derfor direkte med afstanden til kystlinjen og den årlige tilbagerykning af denne.

Kystsikringsanlæg til beskyttelse mod erosion er dels skræntfodssikring – men kan også være høfder, bølgebrydere og sandfodring. De tre sidste vil alle medvirke til på kortere sigt og sandfodring også på lang sigt at skabe rekreative værdier, ligesom den kan understøtte kystturismeudvikling på forskellige egnede hotspots.

Interessenterne er umiddelbart dem, hvis grund er i fare for at blive eroderet bort. Men en anden gruppe af interessenter er baglandet, som kan få bedre og mere attraktive strande samt turisterhvervet (campingpladser, sommerhusudlejere med mere), som vil få flere turister qua de bedre strande og evt. andre tiltag.

Baglandet og andre interessenter er dem, der i Kystbeskyttelsesloven er betegnet som grundejere, som i øvrigt opnår en fordel ved anlægget - nytteværdibegrebet. Det er i øvrigt ikke defineret nærmere, hvordan man afgrænser den gruppe, der opnår nytte ved et anlæg set i relation til anlæggets funktion eller rekreative interesser samt afstand til kysten.

Tidligere erfaringer

Der er gennem årene gennemført mange kystbeskyttelsesprojekter. Her vil finansieringsmodellen for enkelte af dem blive gennemgået kort. Alle omfatter erosionskyster, da det for sammenligningens skyld er hensigtsmæssigt i forhold til Nordkysten.

Ikke udført – Kaprifolievej-Heatherhill

Ved dette projekt fra 1996-97 var der en deling af bidragsyderne mellem første række grundejerne og baglandet. Kommune og amt bidrog alene som grundejere. Bidragsfordelingen for anlæg var cirka 60% og for vedligehold cirka 40% for første række og 40% hhv. 60% for baglandet.

Løsningsmodellen tog udgangspunkt i, at baglandet har en nytteværdi af de gode strande og rekreative værdier, der skabes. Baglandet skulle derfor være med til at betale, og det var primært sommerhusene, der skulle betale – ud fra begrundelsen: De ligger der på grund af stranden.

Helårsgrunde skulle betale halvt bidrag, da de ikke lå der specielt på grund af stranden. Der var enkelte andre mere specielle forhold.

Baglandet var sommerhusområdet langt ind i landet – til det naturlige skel til dyrkede marker.

Projektet blev ikke udført, fordi der ikke kunne opnås tilstrækkelig opbakning til det fra det meget store bagland især.

Gennemført - Hyllingebjerg-Liseleje

Ved dette projekt fra 1997-99 var der en tredeling af bidragsyderne. For grundejernens tredjedel var det alene dem i første række, der betalte – altså de direkte truede. Dertil bidrog kommunen og amtet med de to andre tredjedele. Der var samme bidragssatser for anlæg og drift.

Løsningsmodellen blev valgt, da Frederiksborg Amt havde haft dårlige erfaringer med projekter baseret på betaling fra baglandet – anden række og bagud – se også ovenfor.

Amtet og kommunen var bidragsydere ud fra betragtningen om den fælles nytteværdi: Bedre strande, bedre mulighed for at færdes langs kysten og større rekreative udfoldelsesmuligheder.

Påklaget – Nivå Havn-Sletten Havn

Fredensborg Kommune har siden 2012 arbejdet med et § 1A projekt mellem Nivå og Sletten Havn. Et delområde er moderat truede af højvande ved 100-års storme, et delområde er i dag klart truet af erosion og et delområde er ikke reelt truet. De indgår dog alle i det samme kystkredsløb – og det ikke truede område får materialer fra erosionsområdet.

Først arbejdedes med en fordeling, hvor alle grundejere betalte det samme beløb pr. meter kyststrækning. Det var der stor modstand mod fra de to delområder, der ikke var særlig truet.

Derefter har man arbejdet med en model, hvor kommunen betaler 1/3 og grundejerne 2/3. Dem i det truede delområde betaler et beløb pr. kystmeter, mens de øvrige betaler det halve beløb.

Sagen er nu påklaget og afventer en afgørelse.

Baglandet er ikke med i finansieringsmodellen – alene kystgrundejere.

Korsør-Halskov

Slagelse Kommune har siden 2013 arbejdet med sikring tre sammenhængende områder i Halskov, der alle er truet af oversvømmelse i forbindelse med stigende vandstand og stormvejr.

I hvert af de tre områder opereres med beskyttelse mod en 100-års hændelse og en 100-års hændelse + 30 cm. I det ene af områderne er det desuden suppleret med en tilsvarende løsning med sand.

Betalingsgrundlaget er de ejendomme, der vil blive oversvømmet ved den pågældende hændelse.

Alle betaler det samme beløb uanset kote og status (der er helårsboliger i alle tre områder og desuden sommerhuse i de to). Det fremgår ikke umiddelbart, hvad der sker med meget stor grunde med en ejer eller ved f.eks. etageboliger. Kommunen betaler som grundejer.

Løsningerne er alle digeløsninger på forskellig vis – eventuelt suppleret med sandfodring.

Der opereres med en årlig betaling i eksemplet på mellem 850 kr. og 1.900 kr. pr. ejer – altså små beløb. Afdrag over 30 år.

Der er netop truffet afgørelse om at fremme alle tre projekter.

Vordingborg-Ore Strand

Vordingborg Kommune har siden 2009 arbejdet med en oversvømmelsessikring over en 2,3 km lang strækning ved Ore ud mod Storstrømmen.

Udgiften fordeles mellem alle de oversvømmelsestruede parter (lidt over 1.000 i alt) ud fra en oversvømmelsesrisiko baseret på beliggenhedskoten. Det betyder f.eks., at et alm. parcelhus kan have mellem 0,05 og 2,2 parter afhængig af koten.

For særlige bidragsydere – et boligselskab, campingplads og kommunen arbejdes ud fra en anden fordeling. Det giver fra 0 til 103 parter pr. bidrager. En part svarer til knap 12.300 kr. som afdrages over 30 år.

Sted	Type	Kystgrundejere	Baglandet	Betalingsmodel	Opbakning	Status	Bemærkninger
Kaprifolievej - Heatherhill	Erosionskyst	Ja	Ja – hele sommerhusområdet	Kystgrunde 60% anlæg og 40% drift. Øvrige resten. Kommunen kun som grundejer	Så stor modstand, at projektet blev opgivet	Ikke gennemført	Amtet stod for projektet
Hyllingebjerg – Liseleje	Erosionskyst	Ja	Nej	Amt 1/3, Kommune 1/3, kystgrunde 1/3 efter kystlængde 95% og ejendomsværdi 5%	Opbakning fra over 95%	Gennemført 1999	Amtet stod for projektet. Klagesag på fordelingsnøgle først afklaret endeligt cirka 10 år senere.
Nivå Havn - Sletten Havn	Højvande og erosion	Ja	Nej	Erosionstruede kystlængde, øvrige kystlængde x 50%	Der er opbakning blandt de erosionstruede, men ikke blandt de oversvømmelsestruede	Påklaget	
Halsskov By	Oversvømmelse	Ja	Ja – de oversvømmelsestruede	Alle en andel pr. ejendom	Overvejende opbakning		
Ore Strand	Oversvømmelse	Ja	Ja – de oversvømmelsestruede	Andele efter den konkrete oversvømmelsesrisiko	Opbakning fra 5 hver gang 1 var imod	Gennemføres nok 2015	